

Pokud obžalovaní snaží se zvrátiti správnost znaleckého posudku, dlužno jim připomenouti, že věcná opodstatněnost posudku znaleckého je v řízení zrušovacím z odporu vyloučena a zůstává se proto obžalovaným, aby své námitky proti němu přivedli k platnosti při novém projednání věci v první stolici.

Rozhodnutí nejv. soudu z 22. listopadu 1926. č. j. Zm I 538/26-4.

L I T E R Á R N Í Z P R Á V Y.

Prof. dr. William Stern: **Jugendliche Zeugen in Sittlichkeitsprozessen. Ihre Behandlung und psychologische Begutachtung.** Lipsko 1926. Quelle & Meyer. Str. 193.

Známý specialista v soudní psychologii shrnuje výsledky dosavadního šetření o svědectví osob mladistvých o trestných činech proti mravnosti ve spise, jenž sestává ze dvou dílů. Malá spolehlivost svědectví dětí a nedospělých je dnes všeobecně známa a uznávána. Mezi mladistvými svědky o trestných činech proti mravnosti rozeznává autor několik skupin. Značná část mladistvých svědků a obětí trestného činu, jež označuje jako chronicky ohrožené, potřebuje péče, poněvadž žije v nebezpečném prostředí nebo je stížena vrozenými vadami; je tu proto poměrně nejsnáze možno prohlédnouti, pokud je udání pravdivé. U mladistvých, poškozených cizími osobami střetne se zájem na usvědčení vinníka, jenž žádá svědectví mladistvého, se zájmem na dalším vývoji dítěte, kterému nejvíce prospěje, zapomene-li dítě příběh co nejdříve. Pochybnosti nevznikají tu ani tak o tom, stal-li se příběh, jak svědek udává, jako o tom, je-li pachatelem osoba svědkem označovaná a nejde-li o vadnou agnoskaci. Význačnou skupinu tvoří případy z ovzduší školní výchovy, jichž řešení je psychologicky velmi obtížné. Neboť mladistvý snadno spatřuje ztělesněny sexuální fantasie v subjektivně bezbarvých projevech učitele, na kterého často svádí odhalenou pohlavní poruchu, ať skutečnou, či jen domnělou. Vážně následky, které má obvinění pro učitele, kněze, vychovatele doporučují, aby svědectví mladistvých bylo znalecky oceněno. Mladiství, kteří činem sami zasaženi nebyli, nejsou jako svědci méně nespolehliví. Podléhají silně sugesci, zaměňují snadno přímý zážitek s tím, co slyšeli nebo četli, strach kalí správnost postřehu a spolehlivost výpovědi. Vzhledem k těmto skutečnostem doporučuje autor, aby v trestním řízení bylo dbáno odchylnosti mladistvých svědků. Některé německé státy jako Sasko, Hamburk, Bavorsko učinily již v tomto směru opatření

cestou nařizovací. Autor doporučuje v duchu těchto reformních pokusů, aby děti školu ještě nenavštěvující byly slyšeny jen předběžně právníkem psychologicky a pedagogicky školeným a aby jako svědci byly při hlavním přeličení slyšeny osoby, které se zúčastnily výsledku. Jako horní hranici věkovou doporučuje rok šestnáctý, po př. pozdější při nedostatečné vyspělosti rozumové, tedy stejnou mez jako pro způsobilost k přísaze podle německého práva. Svědectví mladistvých trpí působením sugesce. Hromadění výsledků připomíná dítěti příběh vždy znovu, což může pro ně mít horší následky než čin sám; opakováním výsledků trpí zjišťování pravdy, výpověď ustrne v paměti mladistvého, který ji odřikává jakoby byla naučena; jindy se výpověď mění od výsledku k výsledku a bývá dosti nesnadno rozeznati pravdivé jádro od ilusí. Odtud požadavek, aby výslech konal se pokud možno nejméně často a co nejdříve. Dlužno vyloučiti nežádoucí vlivy rodičů, nutících děti, aby vypovídaly, o čem třeba nic nevědí, omeziti pokud možno výsledky policejními orgány, svěřiti výslech zvláště školeným právníkům-specialistům. Cenné posudky o povaze dítěte může podati učitel, ve složitějších případech jest přibrati znalce psychologa a to podle potřeby již v přípravném stadiu. Znalci sluší poskytnouti možnost, aby poznal povahu dítěte pokud možno nenápadně (jako »pomocný učitel«). Pro hlavní přeličení, k němuž by bylo zváti znalce, bylo by možno často od výsledku mladistvého upustiti. Velmi zajímavá druhá část knihy přináší vedle otisku předpisů některých německých území v tomto směru pokročilých řadu dokladů, popisujících skutečné případy, při nichž byl znalcem autor nebo jiný odborník (též universitní ústav v Lipsku pro pokusnou pedagogiku a psychologii). Z nich poznáváme, že účast znalce psychologie často usnadnila správné rozhodnutí i umožnila změnu rozhodnutí vadného. — Poněvadž spis obsahuje mnohé podněty, uskutečnitelné též na podkladě zařízení u nás platných, může jeho četba býti plodná pro každého, kdo se s podobnými případy v praxi setkává. Poskytuje názorné vodítko pro hodnocení svědectví mladistvých, úkol tím choulostivější, čím větší je možnost justičního omylu a těžší následky odsouzení.

—ř.

Z ČASOPISŮ. Bulletin de droit tchécoslovaque. Année 1926. JUDr. Karel Hermann-Otavský: La réforme du droit d'auteur en Tchécoslovaquie. (Rapport présenté à la Conférence de l'Association littéraire et artistique internationale, tenue à Prague le 5—6 octobre 1926.) — JUDr. František Weyr: Le tribunal constitutionnel de la république tchécoslovaque. — JUDr. Josef Pražák: Les travaux d'unification